

ZEMLJE ZAPADNOG BALKANA

52. Evropski savet još jednom potvrđuje svoju opredeljenost za evropsku perspektivu zemalja Zapadnog Balkana, kako je navedeno u Solunskoj agendi i Deklaraciji iz Salsburga. U skladu sa zaključcima iz decembra 2006.g., Evropski savet smatra da bi stabilnim napretkom ekonomskih i političkih reformi i ispunjavanjem neophodnih uslova i zahteva, preostale države potencijalni kandidati Zapadnog Balkana mogle vlastitom zaslugom postići status kandidata, sa učlanjenjem u Evropsku uniju kao krajnjim ciljem. Evropska perspektiva i dalje je od suštinske važnosti za stabilnost, pomirenje i budućnost Zapadnog Balkana.
53. Proces stabilizacije i pridruživanja ostaje okvir za evropski kurs zemalja Zapadnog Balkana. Napredak koji je poslednjih godina postignut u ovom kontekstu, pogotovo zaključivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP), sada treba dalje konsolidovati.
54. Evropski savet pozdravlja značajni napredak u podsticanju kontakata između građana zemalja u regionu. U tom smislu, Evropski savet pozdravlja uspešan početak dijaloga o liberalizaciji viza sa Srbijom, Bivšom Jugoslovenskom Republikom Makedonijom, Crnom Gorom, Albanijom i Bosnom i Hercegovinom, na osnovu plana koji sadrži jasne i realistične referentne tačke. Evropski savet takođe prihvata Deklaraciju o zemljama Zapadne Evrope kako je doneto u Aneksu.
55. Evropski savet još jednom naglašava važnost regionalne saradnje i dobrosusetskih odnosa. On pozdravlja tranziciju Pakta za stabilnost u Savet za regionalnu saradnju i pruža podršku regionu u daljem razvoju regionalnog vlasništva kako je o tome diskutovano na nedavnom ministarskom sastanku za Proces saradnje Jugoistočne Evrope u Sofiji i sastanku samita u Pomorju.
56. Evropski savet naglašava da su dalji koraci **Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije** u napretku ka EU mogući do kraja ove godine, pod uslovom da budu zadovoljeni uslovi navedeni u zaključcima Evropskog saveta iz decembra 2005, kopenhaski politički kriterijumi i ključni prioriteti partnerstva za pridruživanje iz decembra 2008. U ovom kontekstu Evropski savet uzima u obzir zaključke GAERC-a od 16. juna 2008. Negovanje dobrosusedskih odnosa, uključujući i dogovaranje o rešenju pitanja imena koje bi bilo prihvatljivo za obe strane, ostaje od ključne važnosti. Evropska unija pozdravlja **albansku** opredeljenost za osiguranje uslova za slobodne, fer i demokratske izbore koji se moraju održati 2009. Od

slične važnosti će biti i dalji napori u vezi sa institucionalnim kapacitetima javne administracije, borba protiv korupcije i organizovanog kriminala i reforma pravosuđa. Evropski savet pozdravlja napredak koji je postigla **Crna Gora**, i podržava njen dalji rad na jačanju administrativnih kapaciteta, borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala, konsolidaciji institucija kao i reforme pravosudnog sistema u skladu sa Ustavom. Kako bi dostigle narednu fazu u odnosima sa EU, Albanija i Crna Gora takođe moraju pokazati i ubedljive uspehe u sprovođenju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. Evropski savet pozdravlja nedavno potpisivanje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju sa **Bosnom i Hercegovinom**, što čini važan korak na njenom putu u Evropu. Bosna i Hercegovina mora bez odlaganja nastaviti sprovođenje procesa reformi, posebno u smislu ispunjenja ciljeva i uslova za tranziciju Kancelarije visokog predstavnika u Specijalnog predstavnika Evropske unije. Evropski savet se nada da će nova Vlada u Beogradu sa jasnim Evropskim opredeljenjem ubrzati neophodne reforme. U skladu sa nedavnim potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju sa EU, **Srbija** može ubrzati napredovanje ka EU, uključujući i sticanje statusa države kandidata, čim se ispune svi uslovi navedeni u zaključcima GAERC-a od 29. aprila 2008. U skladu sa zaključcima Evropskog saveta iz decembra 2007. i zaključcima GAERC-a od 18 februara 2008, Evropska unija potvrđuje svoju rešenost da preuzme vodeću ulogu za osiguranje stabilnosti **Kosova**, takođe putem EULEX-a Kosovo, EUSR-a i njegovog učešća u međunarodnoj civilnoj kancelariji kao delu međunarodnog prisustva. EU pozdravlja izveštaj UNSG-a o UNMIK-u, i, kako izveštaj navodi, njegovoj nameri da izmeni konfiguraciju međunarodnog civilnog prisustva na Kosovu. Ovim bi se olakšala primena EULEX-a KOSOVO na celoj teritoriji Kosova i omogućila pojačana operacionalna uloga EU u oblasti vladavine prava. Evropski savet takođe pozdravlja opredeljenje Kosova za principe demokratije i ravnopravnosti svih građana, zaštitu srpske i drugih manjina, zaštitu verskog i kulturnog nasleđa, kao i međunarodno prisustvo. Evropski savet izražava podršku predstojećoj Donatorskoj konferenciji i poziva bilateralne i multilateralne donatore da se obavežu na pružanje pomoći. EU potvrđuje rešenost da pomogne ekonomski i politički razvoj Kosova kroz jasnu evropsku perspektivu, u skladu sa evropskom perspektivom regiona.

SPOLJNI ODNOSI

Milenijumski razvojni ciljevi

57. Godina 2008. bi trebalo da označi prekretnicu u pojačanju kolektivnog napora za iskorenjivanje siromaštva u kontekstu održivog razvoja, kako bi se svi Milenijumski razvojni ciljevi (MRC) ostvarili širom sveta do 2015 godine. U svetlu napretka koji je postignut u nekim zemljama i oblastima, Evropski savet veruje da se svi MRC mogu postići u svim regionima sveta, pod uslovom da se sa zajedničkim naporima započne bez odlaganja i da se održi njihova dinamika do 2015. godine. Postoji, međutim, ozbiljna zabrinutost zbog trendova u mnogim zemljama i regionima, posebno u podsaharskoj Africi, u smislu postizanja MRC-a.
58. EU će nastaviti da igra vodeću ulogu kao najveći svetski donator i uložiće neophodni napor da osigura ambiciozni odziv, usmeren na akciju, pre, za vreme i nakon ključnih događaja koji će se održati u drugoj polovini ove godine: treći Forum na visokom nivou o efikasnosti pomoći (Akra, od 2. do 4. septembra), Događaj na visokom nivou EU o MRC (Njujork, 25. septembar) i Međunarodna konferencija o finansiranju razvoja (Doha, od 29. novembra do 2. decembra)
59. Evropski savet u potpunosti podržava zaključke Saveta iz maja 2008.g., koji omogućavaju snažni, kolektivni odziv EU na izazov globalnog razvoja. U cilju ispunjenja svih MRC, EU ponovo naglašava svoje opredeljenje za postizanje kolektivnog cilja DP od 0.56% BND-a do 2010 i 0.7% BND-a do 2015, u skladu sa zaključcima Saveta iz maja 2005, zaključcima Saveta iz juna 2005 i Evropskog konsenzusa o razvoju. U skladu sa ovim preuzetim obavezama, godišnja EU DP bi trebalo da se udvostruči na preko 66 milijardi eura u 2010. godini. Najmanje polovina ovog zajedničkog povećanja će se dodeliti Africi. Države članice se pozivaju da utvrde individualne indikativne vremenske rasporede koji pokazuju na koji način nameravaju da ostvare dogovorene ciljeve DP-a.
60. EU će sprovesti radikalne reforme radi poboljšanja efikasnosti dodeljene pomoći, na osnovu celovite implementacije Pariske deklaracije o efikasnoj pomoći iz 2005, Evropskom konsenzusu o razvoju iz 2005. i Kodeksa ponašanja EU o komplementarnosti i podeli rada.
61. EU će nastaviti da poboljšava koherentnost razvojnih politika u dvanaest oblasti identifikovanih 2005.g. i nastojati da ti principi postanu deo nacionalnih planova za MRC i efikasnost pomoći.
62. EU će u potpunosti implementirati Strategiju EU za pomoć za trgovinu iz 2007, nastojeći da postigne postavljeni kolektivni cilj od 2 milijarde eura za EU pomoć za trgovinu do 2010 (1

milijarda eura od država članica i 1 milijarda od Evropske zajednice), i da poveća ukupnu Pomoć za trgovinu u skladu sa povećanjem ukupne DP. Do 50% kolektivnog povećanja EU pomoći za trgovinu staviće se na raspolaganje ACP zemljama.

63. Evropski savet pozdravlja Plan akcije EU za MRC. EU predlaže svojim partnerima u razvoju da učestvuju u ostvarenju ovoga plana koji u vremenskim okvirima identifikuje posebne referentne tačke i akcije u kontekstu razvoja namenjenog siromašnima u ključnim oblastima kao što je smanjenje siromaštva i gladi, obrazovanje, zdravstvo, zaštita okoline, ravnopravnost polova i poboljšanje položaja žena, vodosnabdevanje, poljoprivreda, privatni sektor i infrastruktura – koji će doprineti ostvarenju MRC do 2015.
64. EU izražava odlučnost da će pružiti efikasan kolektivni odgovor na nove pretnje razvoju, pre svega one koji su u vezi sa klimatskim promenama i visokim cenama hrane. Što se tiče promene klime, EU izražava opredeljenost da će, tamo gde je to relevantno, pomoći zemljama u razvoju, pogotovo siromašnim zemljama koje snose najveći rizik, da krenu u pravcu održivog ekonomskog razvoja i prilagode se klimatskim promenama, u skladu sa sporazumom iz Balijsa za započinjanje pregovora čiji je cilj postizanje globalnog sporazuma o klimatskim promenama u Kopenhagenu 2009. Ona će raditi na delotvornoj implementaciji “Alijanse za globalne klimatske promene” iz 2007. i iznalaziti načine za mobilizaciju novih finansijskih resursa za postupanje u slučaju promena klime i borbe protiv njenih posledica. U ovom kontekstu, EU će, između ostalog, raditi na osnovu predloga Komisije za globalni finansijski mehanizam.

Barselonski proces: Unija za Mediteran

65. Region Mediterana je od vitalne strateške važnosti za Evropsku uniju u smislu politike, ekonomije i društva. Barselonski proces je predstavljao centralni instrument Evro-mediterranskih odnosa od 1995. kojim je omogućena snažna promocija multilateralne i bilateralne saradnje. Na temelju prethodnih uspeha “Barselonski proces: Unija za Mediteran” daće novi zamah odnosima Unije i Mediterana. On će skladno dopunjavati postojeće bilateralne odnose koji će se nastaviti u okviru postojećih političkih okvira.
66. Evropski savet pozdravlja Dopis Komisije od 20. maja 2008, i posebno predloge za uvođenje pojačane političke i institucionalne dimenzije u odnosima EU sa mediteranskim partnerima

putem novog političkog podsticaja, pre svega održavanjem dvogodišnjih samita, kao i za podsticanje zajedničkog vlasništva nad Partnerstvom uvođenjem zajedničkog predsedavanja uz obraćanje dužne pažnje na relevantne odredbe Ugovora.

67. Na ovoj osnovi, EU će održati neophodne konsultacije sa svim Evro-mediterranskim partnerima radi pripreme zajedničke deklaracije koja će biti usvojena na Pariskom samitu za Mediteran 13. jula 2008.

Istočna partnerstva

68. Evropski savet pozdravlja predloge za razvoj istočne dimenzije Politike za evropsko susedstvo, koja će imati za cilj poboljšanje politike EU prema istočnim partnerima ENP-a u bilateralnim i multilateralnim formatima.
69. Evropski savet se slaže da postoji potreba za daljom promocijom regionalne saradnje između istočnih suseda EU i između EU i regiona, kao i za bilateralnom saradnjom između EU i svake od ovih država pojedinačno, na osnovu diferencijacije i individualnog pristupa, uz poštovanje karaktera ENP-a kao jedinstvenog i koherentnog **političkog** okvira. Štaviše, takva saradnja treba da doda vrednost i bude komplementarna sa već postojećom i planiranom multilateralnom saradnjom u okviru i u vezi sa ENP, posebno Crnomorska sinergija i Severna dimenzija.
70. U skladu sa ovime, Evropski savet poziva Komisiju da unapredi rad i u proleće 2009. podnese Savetu predlog za modalitete “Istočnog partnerstva”, na osnovu relevantnih inicijativa.

Druga pitanja

71. Evropski savet pozdravlja i podstiče napredak postignut u vezi sa primenom Strategije Unije za novo partnerstvo sa Centralnom Azijom usvojen juna 2007. U potpunosti se podržava dalje jačanje partnerstva Unije sa Centralnom Azijom.
72. Savet nanovo iskazuje duboku zabrinutost zbog situacije u Zimbabveu i još jednom naglašava potrebu za predstojećom drugom rundom predsedničkih izbora 27. juna koji bi trebalo da se održe u mirnom, slobodnom i fer okruženju u skladu sa međunarodnim normama i standardima. Dosadašnje nasilje, zastrašivanje i akcije protiv nevladinih organizacija kako bi se prekinula pomoć i pristup ruralnim oblastima međunarodnom prisustvu, samo pojačavaju strah građana Zimbabvea i međunarodne zajednice u vezi sa uslovima pod kojima će se

održavati ovi izbori od ključne važnosti za budućnost Zimbabvea. Evropska unija izražava žaljenje zbog odbijanja njene ponude da obezbedi posmatrače. Izuzetno je važno da obični građani Zimbabvea glasaju na dan izbora i da se njihovi glasovi prebroje brzo i transparentno u skladu sa vlastitim pravilima i standardima Južnoafričke razvojne zajednice. Građanima Zimbabvea bi trebalo da bude dopušteno da slobodno izaberu svoju budućnost, što će državi otvoriti vrata političke stabilnosti. Slobodan i fer drugi krug predsedničkih izbora je od ključnog značaja za rešenje trenutne krize. Evropski savet poziva SADC i Afričku uniju da što je pre moguće obezbede znatan broj posmatrača i njihovo stalno prisustvo do kraja izbornog procesa i proglašenja zvaničnih rezultata. Evropski savet ponovo naglašava svoju spremnost da preduzme dodatne mere protiv onih koji su odgovorni za izbijanje nasilja. EU je spremna da obnovi odnose i pruži podršku demokratskoj i legitimnoj vladi Zimbabvea koja bi se opredelila za sprovođenje reformi.

73. Evropski savet naglašava značaj diskusije GAERC-a od 16. juna, o situaciji u Sudanu. Postoji duboka zabrinutost zbog nedostatka saradnje sudanskih vlasti sa ICC-om, i poziva se sudanska vlada na konstruktivnu saradnju sa ICC-om, EU i međunarodnom zajednicom. Evropski savet poziva GAERC da nastavi da pomno prati razvoj događaja u Sudanu i razmotri mogućnost primene dodatnih mera u slučaju da izostane puna saradnja sa UN i drugim institucijama, uključujući ICC.
74. Evropska unija izražava duboku zabrinutost zbog humanitarne situacije u Burmi/Mijanmaru posle ciklona Nargis. Ona pozdravlja napore UN i ASEAN-a koji su doveli do povećanja pomoći koja je doprla do 2,4 miliona ljudi ugroženih ciklonom – pozivaju se, međutim vlasti Burme/Mijanmara da uklone sva preostala ograničenja u vezi sa distribucijom strane pomoći. Evropski savet naglašava da je humanitarna pomoć neposredni prioritet, ali da je potreba za pravom tranzicijom ka demokratiji u ovoj državi veća nego ikada. Izražava se duboko žaljenje zbog odluke vlasti da se produži kućni pritvor Do Aung San Su Ki i ponovo se poziva vlast da oslobodi sve političke zatvorenike. Evropski savet izražava žaljenje zbog toga što način na koji je referendum sproveden nije doprineo inkluzivnom i transparentnom procesu nacionalnog pomirenja, što je jedini put ka prosperitetu i stabilnosti u državi. On poziva vlasti da obezbede da izbori najavljeni za 2010. budu pripremljeni i sprovedeni tako da doprinesu uverljivoj tranziciji ka demokratiji potpunog učešća. U tom smislu, Evropski savet pozdravlja lični angažman generalnog sekretara UN, i naglašava svoju svesrdnu podršku njegovoj misiji dobre volje.

75. Evropski savet pozdravlja Deklaraciju iz Lime na nedavnom samitu EU/Latinske Amerike/Kariba, i poziva da se ulože naponi kako bi se do 2009. završili podregionalni pregovori.
76. Evropski savet u potpunosti podržava Predsednički izveštaj o ESDP, koji uključuje i mandat za predstojeći položaj predsednika. Evropski savet takođe usvaja Godišnji izveštaj o aktivnostima EU u okviru prevencije konflikta; pozivaju se buduća predsedništva da na temelju do sada postignutih uspeha dalje nastoje da Unija postane što koherentnija, sposobnija i aktivnija u ovoj oblasti.
77. Evropski savet ponovo naglašava da je promocija i zaštita dečijih prava, pogotovo prava dece ugrožene oružanim sukobima, prioritet spoljne akcije EU. Savet poziva Komisiju i države članice da nastavle sa radom na osiguranju koherencije, komplementarnosti i koordinacije ljudskih prava, politike i programe sigurnosti i razvoja, kako bi se ublažile kratkoročne, srednjeročne i dugoročne posledice oružanih konflikata po decu, na efikasan, održiv i sveobuhvatni način.
78. Evropski savet odaje priznanje naporima za promociju Evropske godine međukulturalnog dijaloga. U ovom kontekstu on uviđa važnost kulturne saradnje i međukulturalnog dijaloga kao sastavnog dela svih relevantnih spoljnih politika, u skladu sa preporukama konferencije “Nove paradigme, novi modeli & kultura u spoljnim odnosima EU”, kao i radu koji se trenutno obavlja u okviru Alijanse civilizacija. Evropski savet podvlači važnost kulturne saradnje u rešavanju političkih procesa i izazova, zasnovane na dijalogu sa civilnim društvom, promociji kontakata među građanima država i negovanje dobrosusedskih odnosa.
-

DEKLARACIJA O ZEMLJAMA ZAPADNOG BALKANA

Učinjeni su znatni naponi kako bi evropska perspektiva zemalja Zapadnog Balkana postala opipljiva i vidljiva građanima regiona. U smislu Dopisa Komisije “Zapadni Balkan: naglašavanje evropske perspektive”, Evropski savet ističe značaj sledeće tri oblasti:

1) Širenje politike Zajednice u zemljama Zapadnog Balkana i poboljšanje regionalne saradnje

Radi produbljivanja postojeće saradnje EU i ovog regiona sa evropskom perspektivom, kao i radi poboljšanja regionalne saradnje, Evropski savet:

- Poziva na ulaganje daljih napora kako bi se podstaklo učešće zemalja Zapadnog Balkana u **programima i agencijama Zajednice;**
- Sa nadom očekuje početak pregovora o **Ugovoru o transportnoj zajednici sa zemljama Zapadnog Balkana** i nada se da će on ubrzo biti sklopljen;
- Uviđa važnost efikasne implementacije **Energetske zajednice** u Jugoistočnoj Evropi;
- Naglašava značaj **saradnje i reformi u oblasti slobode, bezbednosti i pravde**, razmenu iskustava EU u vezi sa borbom protiv organizovanog kriminala i terorizma i predlaže da pripremu prve Procene pretnje od organizovanog kriminala Jugoistočne Evrope koordinira centar SECI u Bukureštu;
- Uviđa važnost promovisanja **pravosudne saradnje u građanskim i trgovinskim pitanjima;**
- Pozdravlja postignuti napredak u povezivanju zemalja Zapadnog Balkana sa **Mehanizmom Civilne Zaštite** Zajednice i ističe spremnost Evropske komisije da dalje jača saradnju, uključujući i lansiranje Inicijative za smanjenje rizika od prirodnih nepogoda;
- Uviđa važnost prelaska sa Pakta za stabilnost na **Savet za regionalnu saradnju** kao i kooperaciju ostvarenu preko **Centralno evropskog sporazuma o slobodnoj trgovini**, i obavezuje se da će pružiti punu podršku ovim oblicima regionalne saradnje.

2) Olakšavanje međusobnih kontakata građana država i razvoj civilnog društva

Promocija kontakata među građanima država Zapadnog Balkana i EU je od ključnog značaja, pošto se njome gradi međusobno poverenje i pomirenje i promovišu principi na kojima EU počiva. Stoga Evropski savet:

- Pozdravlja uspešni početak dijaloga o **liberizaciji viza**, kako je navedeno u stavu 54 zaključaka Evropskog saveta;
- Podržava nameru Komisije da ponudi više **stipendija** za studente iz zemalja Zapadnog Balkana u okviru projekta Erasmus Mundus;
- Uviđa važnost **Platforme za upravljanje istraživanjem za zemlje Zapadnog Balkana**”, i poziva na dalju saradnju u oblasti nauke i istraživanja;
- Podržava osnivanje nove jedinice pri Instrumentu za predpristupnu pomoć radi promocije razvoja **civilnog društva** i dijaloga sa Zapadnim Balkanom, uz jačanje partnerstva i stvaranja mreža sa odgovarajućim oblicima civilnog društva u EU.

3) Ekonomski i društveni razvoj i jačanje dobre uprave

EU će nastaviti blisku saradnju sa zemljama Zapadnog Balkana na jačanju socio-ekonomskog razvoja i dobre uprave i podržavaće dalji napredak i reforme u ovom regionu. U ovom cilju Evropski savet:

- Pozdravlja inicijativu za stvaranje sveobuhvatnog **Okvira investiranja za zemlje Zapadnog Balkana** do 2010. Zalaže se za brzu implementaciju ciljeva navedenih u Zaključcima ECOFIN-a od 14. maja 2008;
- Odaje priznanje radu **Regionalne škole za javnu upravu** i zalaže se za to da ona preraste u punopravnu školsku ustanovu;
- Uviđa fundamentalni značaj **doprinosa kulturne saradnje** za promociju evropskih vrednosti i međukulturalnog dijaloga na Zapadnom Balkanu kojima se podstiče razvoj demokratije, pomirenje i poštovanje ljudskih prava.

